

Hevur hin ferøyski fólkatingsmaðurin ongalíð meit á Danatingi?

Nakað herfyri segdu fólk seg hava hoyrt í radio, at hr. Thorstein Petersen, fólkatingsmaður, hevði talað um realunið við Danmark.

Av hesum roknaðu vit út, at tað var á Danatingi hann hevði talað um hetta — hann var jú í Keymannahavn og er valdur av Føroyingum sum teirra umboðsmaður á Danatingi.

Seinri hava vit frætt, at tað er rætt, at hr. Th. P. í Keymannahavn hevur talað við blaðmenn um møguleikan fyri eini realunið millum Føroyar og Danmark; men hann hevur yvirhevdur ongatið meit á Danatingi.

Danir spyrja nú, hvi harra Th. Petersen hevur latið seg valt til fólkatingsmann, tá ið hann ikki ætlar at mæta í ti danska fólkatinginum. Ætlar hann at avbróta alt »diplomatskt forbindili« millum Føroyar og Danmark? Hver hevur í so fall givið hr. Th. P. mindeleika til slíka kvettan? Hvat verður nú tað næsta?

Meðan talan er um realunið, er at siga, at nú er stór træta um týðningin av hesum orði, men orðið real merkir á donskum máli »virkeligi«, og orðið union merkir samband.

Eftir hesum at døma skuldi orðið realunið merkt tað sama sum veruligt samband, og soleiðis hava Danir eisini uppfatað orðið, meðan Th. P. var niðri og har hevur hann ikki mótmælt hesari týðing av orðinum; men nú hann er heimaftur komin vil hann hava orðið at merkja nakað heilt annað.

Thorstein Petersens nervøsitet — ella hvat?

Hósdagin í hesi vikuni hendi tað merkiliga á Føroya lögtingið, at formaðurin aftaná at orðaskiftið í eini sak var endað, og hann sjálfur hevði sagt: »Orðaskiftið er endað«, byrjaði frá formannspallinum við grovum áløpi á javnaðarmenn serliga harra Øregaard.

Sjálvandi bað harra Øregaard um orðið, men hann fekk tað ikki, tí formaðurin segði nú fyrri adru ferð: »Orðaskiftið er endað«.

Hetta er eitt so groft brot av tingskipanini, at tað er legið, at ein rættsskiðaður maður kann bera seg soleiðis at, men tað hevur eisini á øðrum sinnið sæð út, sum at harra Thorstein Petersens nervar ikki kunna hava tað heilt væl, vit kunna t. d. neona, at tá ið tingsetan í ár byrjaði, bað harra Th. P. sum formaður allar tingmenn um at rópa hurrá fyrri teim sjómennum, sum eru deyðir undir krígvum.

At rópa hurrá fyrri deyðum fólki hevur ikki verið síður fyrr nakra staðni í verðini og allraminst her í Føroyum.

Ólavsekan.

Ólavsekan í ár fall á frálika gott veður, um miðdagsleiðið leygar-dagin soust ferini lagað av fólki stevna til Havnar. Tá ið itróttar, skruðgongan fór fram kl. 2 var hópur av fólki í gøtunum, henda vakra skúðgonga endaði á Løgtingsvøllinum har Niels Juul Arge boðaði frá, at Ólavsekan við hesum var sett.

Kl. 3 tustu fólk út á keiina, har Havnar Fimleikafelag hevði fram-sýning av trimum liðum, og hjá teimum, ið fingi komið sær so mikið fram, at tey sóu nakað, var tað sanniliga ómakini vert.

So kl. 5½ var kappróður, tað er nú hann ið hevur hin mesta áhuga hjá fólki. Meðan hann fór fram var eitt sindur av vindi. Og her hava vit so úrslitini:

Kvinnur:

- 4-mfer: 1 Romulus, Nólsoy.
2 Vesturskinið, Saltnesi.
4-mfer: 1 Havfrúgvín, Vestmanna
2 Sýlið, Havn.

Dreingir:

- 4-mfer: 1 Próstabáturin, Havn.
2 av Tveroyri.
3 Fortúnán, Kollafirði.
4-mfer: 1 Romulus, Nólsoy.
2 Pætur, Havn
(ánari Eiler Dam).
3 Báturin hjá J. P. Rubeksen, Havn.

Menn:

- 6-mfer: 1 Tarvurin, Nólsoy.
2 Jóannes, Vestmanna.
3 Greivin, Kollafirði.
8-mfer: 1 Tjaldrið, Tveroyri.
2 Hvalurin, Vági.
3 Úr Miðvági.
10-mfer: 1 Vestmenninur.
2 Suðuroyingurin.
3 Klakksvíkingurin.
4 Havnarbáturin.

Um kvældarnar vóru gøturnar fyrri uttan at vera upplýstar av vanligum ljósperum, eisini pyntaðar við vøkum fargaðum perum, og var eisini eitt springvatn á Vaglinum, ið hugtók fólk.

Havnar kirkja var stúgvandi full av fólki ólavsekumorgun. Presturin Buhl-Nielsen prædikaði.

Annars vóru tær ymisku kappingarnar hesar:

Fótbóltsdystir:

V.B. og B. 36. V.B. vann 1—0.
2. lið B. 36 og 2. lið H. B.
B. 36 vann 4—0.

Hondbóltsdystir:

V. H. og Neistin. Neistin vann við 4—1.

V. H. 2. lið og Neistin 2 lið.
V. H. vann 2—1.

Togtoganin

millum Havnamenn og bygdamenn stóð á jøvnum.

Kappríðing:

1. premiu fekk hesturin hjá P. S. Hansen við T. Rubeksen á baki og 2. og 3. premiu fingi hesarnir hjá Jákup Jensen, og teir ið ríðu á teim vóru Jens Jacobsen og Sverri Hansen.

Aftursvar til „Dagblaðið“

I oddagrein skrivur »Dagblaðið« tann 20. juli í ár soleiðis: »A ja, Danbjørg, vit hugsa at tit vilja ikki gera nakað, sum tit sjálvir kunna risikera nakið við«. Hartil er at siga, at vit kunna ikki nokta »Dagblaðnum« at hugsa iit og heldur ikki nyttar, um vit royna at biðja blaðið halda upp við at venda teimum orðum, sum vit siga ella skriva, tí gamal vani er ringur at leggja av.

Vit hava aldri sagt ella skrivað, at vit einki vilja risikera; men vit segdu, at javnaðarfólk hava einki at risikera.

Harvið meina vit, at javnaðarfólk — flest ell — eru arbeiðsfólk, við so lágum lønum, at tær sleppa væl ikki at fara longri niður, líkamikið hvat ið so hendir.

Arbeisfólk og fiskimenn kunna væl ikki fáa tað verri, enn tey hava tað. Hartil kemur, at okkara áskoðan er tann, at ífall arbeiðsfólk sjálvi taka ræðið í landinum, so kunna tey fáa betri kor, líkamikið antin Føroyar er hjá ella frá Danmark.

So leingi, sum stórmenn sita við fleirtali á Føroya lögtingi, so verður arbeiðarastætturin at liva í armóð, antin tað so verður fólkaflokks- ella sambandsarmóð, tað kann væl gera sum tað sama, so har er jú púra einki at risikera. Her í Føroyum verður ólivuligt so leingi, sum yvirklassin sleppur at ráða.

Vit eru fultútt samdir við »Dagblaðið« um tað, at »avgerðin um Føroya stjórnarstøðu í framtíðini skal avgerast sum eitt serstakt mál, uttan at nakað uttanveltað skal verða blandað upp«.

Hetta gerst einans við fólkavstemning, sum vit javnaðarmenn vilja hava, men sum fólkaflokkurin er ímóti kanska nettupp tí, at teir vilja vevja alt annað uppí.

»Dagblaðið« sigur, at tað fegið vil vita hvussu vit ætla at stemma við eina fólkavstemning; men har hevur hvørt sína stemmu sum er o, u. ein tiggjutúsundapart av øllum stemmunum í Føroyum, og tí vegar tað litið hvussu hvør okkara stemmar, tí tað er óvist at ell stemma eins.

Øðrvis er tað við javnaðarmennum á tingi, har vilja vit við í spurninginum Føroyar—Danmark fulltútt rætta okkum eftir úrslitinum av fólkakvæðisavgreiðsluni. Við hesum orðum vóna vit, at vit hava greitt »Dagbl.« ivaleysa nokk frá hvar vit ætla okkum at standa, tá ið avgerð skal takast viðv. okkara stjórnarlígu støðu í framtíðini.

I endanum á greinini kemur »Dagblaðið« inn á tað, ið einstakir privatir menn hava gjørt; men tað kemur púra einki politikkum við.

Mangt er í neyðini nýtt.

Teir, ið mest rópa upp um, hvussu góðir teir eru við ferøyskt mál, hava mangan bæði í talu og skrift sýnt, at teir aldri hava tímt at læra seg tað, og tí yðja feilirnir í »Dagblaðnum« og øðrum fólkaflokksritum.

Vit royndu at vegleiða teir og lótu teir tí vta, at menn kunna ikki siga ella skriva sum t. d.: »Báti var nógv av«; tí tað eitur: »Bátar vóru nógvir«. Nú hjálpir »Dagblaðið« sær við at siga, at teir skriva sjómannsmál.

Heldur ikki kemur tað sakini við, hvørjir ið læna úr vinnulánsgrunninum, tí eingin kann keypa skip við teimum lánum uttan teir, sum sjálvir kunna rinda ein stóran part av kostnaðinum, og tá hevur vinnulánsgrunnurin onga interessu fyri mangar fiskimenn.

Annars hava vit sagt tað fyrr, at menn í øðrum londum halda tað vera skaðiligt og óhóskandi at rópa nevnið upp á monnum, sum skylda ella eiga pening serliga tá ið tað eru firmair, ið talan er um; men her á landi eru vit stutt komnir í tilíku eins og í øllum øðrum lorum.

Men fyríbils ætla vit at stýra penni okkara soleiðis og ikki lata hann leypa longri enn higartil, so má »Dagbl.« um, hvussu langt, ið farast skal.

Um javnaðarflokksins uppskot í stjórnarmálinum í árinum 1943 er fleiri ferðir skrivað og ell vita, at harra Andreas Djurhuus stemmaði skeivt av óvart, og harvið kom eitt fólkaflokksbroytingaruppskot inn í okkara uppskot. Hetta var orsøkin til at okkara uppskot ongatið kom óbroytt til atkvøðu. Hetta vit »Dagblaðið«. Ein má tí spyrja: hvi træta teir tá upp í saman? Er tað fyrri at fylgja læru Hitlers, tá ið hann sigur, at eingin ósannheit er so ótrúlig, at tú ikki kanst fáa fólk at trúgva til endan, bara tú fortelur somu ósannheit upp í saman aftur fleiri ferðir?

»Dagblaðið« [vil hava okkum at siga, hvat vit meina við at gera Føroyar til ein arbeiðarastat. Hartil vilja vit bara siga: Ognarleysis fylkist, takið maktina í landinum, so kunna vit samráðast um, hvussu samfelagið best kann verða stjórnad, soleiðis at her á landi skal verða liviligt fyrri ell, sum her vilja búgva, og ikki bert fyrri nekur fá, sum liva í yvirflóð, meðan fjeldin livir í størstu neyð og armóð.

Ognarleysisir um allan heimin fylkist. Úr Bretlandi hava vit frætt, at har hava arbeiðarar tikið ræðið í landinum. Latum okkum gera tað sama í Føroyum.